

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCLVII. Nuptiae inter inimicorum filios.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

CCLVII.

Nuptiæ inter inimicorum filios.

Qui habebat filium & divitem inimicum, captus à piratis scripsit filio de redemptione. Ille cum pecuniam non haberet, offerente divite filiam suam, duxit eam in matrimonium: & pecunia redemit patrem. Reversus ille, imperat ut dimittat: nolentem abdicat.

DECLAMATIO.

SI ab alio redemptus esset pater, statim ut rediisset à gravissima fortuna, & abdicare me instituisset: dicerem tamen, quid intra tam breve tempus commisi? quid tam scelerate à me factum est, ut ira patris præcederet ipsam gratulationem? Nunc certum habeo indigna quædam expectare vos facinora, cum abdicetur filius qui redemit. Est sine dubio istud non meum beneficium, & omne redempti patris munus ad focerum redit. Ego tamen navigavi: ego periculosa maria ingressus sum, ut redimerem patrem, quemadmodum ipsum dicere audistis: quædam etiam non facienda passus sum. Quæ ei ratio abdicationis est? Non obsequeris (inquit) mihi. Si hoc ad abdicandum satis esset, supervacua erant omnia judicia ipsa: cur enim nobis defensionis potestatem dedistis, si nihil nostris consiliis libertatis relictum est? Servi mehercule quædam liberius ex bona mente faciunt: & aliquando³ indicium fidei putant, precio empta mancipia non paruisse. Filios vero quis dubitavit unquam esse plerunque suæ potestatis? ut ea præteream quæ sub tam bono patre, ne argumenti quidem causa, referenda sunt: nec dicam, non coges templa incendere, non coges operibus publicis manus afferre: leviora certe nostræ

¹ Si ab alio.] Leg. vid. S. a. o. r. e. pater, & st. v. a. g. fortuna abdicare meis voluisset, dicerem tamen, Quid intra t. b. t. commisi? Idem.

² Non obsequeris (inquit) mihi.] Lex enim est, minus dicto audientem filium liceat abdicare. Quintil. Instit. Orat.

lib. 7. cap. 2. sed abdicabis (inquit) non quicumque voluntati tuæ non paruerit. nos de hac re alio loco. Herodius.

³ Indicum fidei putant.] Lege, putatur. Vel, & aliquando indicium fidei imputant precio empta mancipia, non paruisse. Gronovius.

nostræ mediocritatis esse manifestum est. ut sententiam judices dicere velimus, ut testimonium non ad arbitrium parentum reddere, ¹ immo suadere quod animus dictaverit. Quod si licet aliquando etiam contra patris voluntatem, ea quæ alioqui reprehensionem non merentur, filio facere: nusquam tamen libertas tam necessaria, quam in matrimonio est. Et hoc dicerem, si quæreretur hoc judicio, an mihi aliqua ducenda esset. Ego eligam cum qua victurus sum: ego comitem laborum, sollicitudinum, curarum ipse perpendam. Quis enim amare alieno animo potest? Nunc vero firmiter hoc esse atque facilius cœpit: uxorem jam duxi (non dico quare) meo impulsu, mea voluntate. ² Eripuerat enim te mihi fortuna, dederatque mihi illam miseram libertatem. Repudium igitur imperas, & copulatos jam diu deducis animos. neque enim in hoc tu spectaveris, quod cum uxore mea non diu vixi: sine dubio secundum nuptias profectus sum, continuo me peregrinatio excepit: & vel hoc ipso iniquius est repudiari eam, quæ certe non potuit offendere. ³ Descendamus sane ad

¹ *In eo suadere.*] Nam si quid cum populo agatur, & ubi quid pro Rep. consulendum, filio licet à patre in aliam ire sententiam: sed vel merito contradicendi tanta reverentia est, ut prudentissime nostris sit olim, ut aliorum legibus constitutum (de quibus Aristot. l. 5. Polit. c. 6.) ne simul pater & filius magistratum adipiscerentur. *Ærod.*

² *Eripuerat enim te mihi fortuna.*] Ait captivitatem patris interim sibi libertatem attulisse, ut quam uxorem vellet, duceret. Nam jure Civili certum est, dum pater potitur hostibus, aut ubi sit ignoratur, filium sine consensu patris, nuptias potuisse contrahere. *l. si filius ejus ff. de ritu nupt. l. in bello §. medio. ff. de captivis.* Sed Julianus addit exceptionem, si eam filius ducat, cujus conditionem certum sit patrem non repudiatum. in quo versatur hæc controversia. *Idem.*

³ *Descendamus sane ad hanc queque ne-*

cessitatem.] Hoc est, demus vel filii aut filia seu repudium seu divortium in potestate patris esse, contra id quod jure & ex æquo & bono receptum est: quid de ipsa, &c. Paulus *lib. 5. sentent. tit. de Interd.* Bene concordans matrimonium separari à patre Divus Pius prohibuit. Ulpian. *tit. de liber. exhib. l. 1.* si quis filiam suam, quæ mihi nupta est, velit abducere, vel exhiberi sibi desideret: an adversus interdictum exceptio danda sit, si forte pater concordans matrimonium, & forte liberis subnixum velit dissolvere? Et certo jure utimur, ne bene concordantia matrimonia jure patriæ potestatis turbentur. Quod tamen sic erit adhibendum, ut patri persuadeatur (ut in hac Decl.) ne acerbè patriam potestatem exerceat. Vulgaris est hic locus apud nostros juris auctores. *l. cum hic status. §. si socer. ff. de donat. inter. vir. l. cum te. C. de inoff. test. l. filia. l. dissidentis. C. de repudiis. Idem.*

ne ad hanc quoque necessitatem, ut imperante patre, etiam repudium filius debeat pati quid de ipsa, quam repudiari vis, querar? sane pater fuerit inimicus, cur hæc nurus esse desinat, quam nihil peccasse tu quoque confiteris, qui expellis? Negas idoneam esse matrimonio meo locupletem. Quam vereor, ne cui videatur pater sic inimicus diviti esse cœpisse. Non enim fortuna in utramlibet partem intuenda est. An vero apud me noceat puellæ, quod dives est: cum apud patrem illius non nocuerit mihi, quod pauper sum? Dives est. Nunquid ergo hoc dicere potes, superbior erit, & fastidiet? Securus sis, pater: ¹petiti sumus, empti sumus. At inimicus (inquis) fuit. Volo adhuc sic loqui, tanquam odia utraque parte durent. Non oportet immortales esse inimicitias: ²& ita demum tutum perpetuumque esse humanum genus, si amor ac fides nullam habuerint oblivionem: ea rursus, quæ aliquo incommodo commutantur, brevi morte deficient. Sed non est diu mihi in hac parte commorandum, quæ certe satis potens apud divitem fuerat. Inimici nomen habuerit aliquando: nec quæro, quam immerito, nec quæro, quam injuste; modo redire in gratiam cum eo potuerim. Sed hoc solum reprehendit, quod se absente omiserim cum divite inimicitias. Ita opinor, feci hoc contemptu patris, feci villitate: restitui nos in integrum putate, iudices. Captus est pater meus à piratis, vincla & ultimos metus patitur, & ea, quibus gravius id tantum est, quod imminet. Hoc scio, hoc ipsius epistolis cognovi: hinc redimi non potest, duram putate conditionem poni, nonne subeunda est? Si piratæ hoc mihi pollicerentur, ut vicarias pro patre manus acciperem, non recusarem catenas: si obligarer fœnore, æs alienum tamen non tenuissem, ut redimerem patrem. Duxi puellam honestam, locupletem: ego tamen

¹ *Petiti sumus, empti sumus.*] Petiti erat nuptiarum quod cœmptione fieret: à divite, & ideo empti: nam petere vel & eo fortassis alludit. *Idem.*
rogare, satis emere est. Genus item ² *Et ita demum.*] Vid. deesse, potest. Pith.

men (si ulla mihi dicenti fides est) non hoc¹ in ista conditione spectavi. Ille me movit, ut beneficiis vince-remur. Sed neque in me ille probavit aliud, quam pietatem. Vidit fletus meos, vidit totius animi atque etiam corporis defectionem: sic homini inter principes nostræ civitatis numerandos, cœpi bona esse conditio. Itaque intelligo mihi, iudices, non in hoc tantum laborandum, ut iram patris mitigem, ut leniam: illud est partium mearum, illud vobis adhibitis rogo, in gratiam velit redire jam cum propinquo meo, cum redemptore suo. Non enim jactabo meam pietatem: illius opus est, quod redemi.

CCLVIII.

Fortis contumax patri forti.

SI DUO AUT PLURES FORTITER FECERINT, DE PRÆMIO ARMIS CONTENDANT, VIR FORTIS OPTET QUOD VOLET. Pater & filius fortiter fecerunt: petit pater à filio, ut cederet sibi præmio: non impetravit: cessit ipse, & abdicat.

² DECLAMATIO.

ETIAM si dissimulari posset, quæ causa patri fuisset: ipsum tamen hoc abdicatione dignum erat, aliquid petenti negasse. Quantum enim mihi præstare poterat, ut paria redderet? Non jam imputo illa vulgaria, lucem & jus libertatis, & usum vitæ. Hoc imputo: quod fortiter fecisti³ roboris & corporis mei, meum est: animus iste ad contemnendum pericula paratus, ex meo fluxit. Ego te diu præceptis feci virum fortem, proxime quidem, etiam exemplo. Quantumcunque sit istud, quod peto, non indicare satis est, non desiderium pervenire in notitiam tuam sufficit, nisi preces adhibuero? nisi auctoritatem paternam sub-

¹ In ista conditione spectavi.] Vet. ex. peccavi. Idem.

² Huic declamationi respondet illa apud Senecam lib. 10. decla. 2. & lib. 6. contr. 3 r. ubi pars filii potissimum tractatur: patris, tractatam esse ait à La-

bienoi Quintiliani non meminit, cum quo inimicitias exercuit. Erodus.

³ Roboris & corporis mei.] Forte: Hoc imputo, quod fortiter fecisti. robur corporis tui meum est. Gronovius.